

ЗНАЧЕННЯ АРХІТЕКТУРНОГО РИСУНКА ПРИ ВИВЧЕННІ ПАМ'ЯТОК АРХІТЕКТУРИ СТУДЕНТАМИ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «АРХІТЕКТУРА» НА ЗАНЯТТЯХ З ІСТОРІЇ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ

При підготовці фахівців за напрямом «Архітектура» навчальними планами вищих та середніх спеціальних учбових закладів передбачається досить глибоке вивчення курсу «Історія архітектури та містобудування», що триває на протязі 6-7 семестрів. Така увага до засвоєння даної дисципліни є цілком виправданою, адже для формування творчої особистості митця-архітектора (а саме такими якостями має володіти справжній фахівець) найважливішим фактором є виховання правильного професійного світогляду і естетичного смаку. Самостійний аналіз студентом тенденцій розвитку такої важливої галузі людської діяльності як архітектура та містобудування у просторовому та часовому вимірах від найдавніших часів до сучасності, еволюції стильових напрямків та прийомів допомагає майбутньому фахівцеві сформуванню творчі професійні якості.

При впровадженні у навчальний процес сучасних освітніх методик більшість вітчизняних та зарубіжних архітектурних шкіл наряду з аналітично-словесними застосовують візуально-аналітичні та візуально-практичні методи навчання, пов'язані з виконанням студентами на практичних заняттях та на самостійній роботі графічних зображень пам'яток архітектури та містобудівних комплексів. При реалізації завдань студенти, як правило, користуються довільною графічною технікою, що загалом стимулює розвиток їх творчого потенціалу та пошуку нових індивідуально-пріоритетних прийомів. Водночас обирається така техніка рисунка, яка є найбільш зручною та раціональною для максимального виявлення містобудівних, об'ємно-просторових, стилістичних, образно-художніх особливостей об'єкту архітектури та відповідає рівню спеціальної підготовки студента.

Найчастіше застосовують монохромну графічну техніку рисунка пером, графітовим та італійським олівцем, лінером, кульковою ручкою, фломастером в залежності від поставлених завдань архітектурного та містобудівного аналізу. При виконанні містобудівних планувальних схем та генеральних планів міст і поселень з виявленням укрупнених функціональних зон та ділянок зручно користуватись лінером та фломастером, а також тональним тушуванням площин прозорою заливкою або маркером. Для зображення дрібних архітектурних деталей та вишуканих елементів декору, що підкреслюють стилістичну направленість пам'ятки архітектури найчастіше застосовують техніку рисунка пером чи лінером, рідше графітовим або італійським олівцем,

адже така техніка водночас дає можливість виконувати тональні розтушування, особливо ефективні для виявлення об'єму та світло-тіньових особливостей архітектурної форми. Добрі результати отримують при поєднанні різних графічних технік: акварельної відмивки та пера, тонування маркером та рисунок лінером.

Рис.1. Приклади графічного зображення студентами пам'яток архітектури

При виконанні графічних завдань з історії архітектури та містобудування важливим є індивідуальний підхід кожного студента до даної роботи,

стимулювання його до пошуку самостійних творчих рішень у вирішенні графічної реалізації архітектурного рисунка. Студенти з задоволенням експериментують, використовуючи нетрадиційні для класичного рисунка види техніки: точкова графіка, тинькування, техніка сухого пензля, застосування відверто контрастних колористичних та фактурних прийомів, що нерідко дає досить виразний візуальний ефект.

Виконуючи графічну роботу по зображенню пам'ятки архітектури, студент досягає двоєдиної освітньо-професійної мети в таких аспектах: глибоке засвоєння навчального матеріалу в процесі активного функціонування аналітичних, зорових, чуттєво-емоційних центрів головного мозку з одного боку, а також набуття фахово необхідних навичок та вмінь у такій важливій складовій архітектурної професії як архітектурний рисунок.

Архітектурний рисунок завжди мав значення як визначальна обставина архітектурної творчості, як найважливіший момент у процесі становлення архітектурного образу. Ця теза не втрачає актуальності, а можливо, стає ще більш актуальною у наш час домінування інформаційних технологій. Саме з цієї точки зору необхідною є образотворча майстерність і культура архітектурного рисунка, озброєність архітектора для виконання творчого задуму. «Тільки рука встановлює зв'язок між свідомістю та підсвідомістю», - стверджує культовий архітектор нашого часу Заха Хадід. А Массиміліано Фускас, відомий сучасний зодчий, визначає основні три етапи проектування: начерк, ескіз, малюнок-макет і тільки потім - віртуальне моделювання. Спочатку треба сформулювати і зафіксувати творчий задум, його емоційно-чуттєву складову, і в цьому процесі архітектурний рисунок є незамінним швидким, гнучким, і простим засобом.

Таким чином, на концептуально-теоретичному, як і практичному рівнях архітектурний рисунок є основним чинником творчості зодчого, активно впливає на процес зародження і розвитку архітектурної форми. Він представляється головним моментом, що сприяє розвитку творчого мислення, активного і емоційного сприйняття світу, є тим каталізатором, який приводить у плідну інтеграцію матеріал спостережень, творчого аналізу, фантазії архітектора в сферу теоретичних і практичних узагальнень, змушуючи активізувати механізм творчого процесу. Архітектурний рисунок - і є квінтесенція архітектурного процесу.

Література

- 1. Максимов О.Г. Рисунок в архитектурном творчестве. М.: 2003. – 464с.*
- 2. Ломоносова М.Г. Графика и живопись. М.: 2003. – 207с.*
- 3. Максимов О.Г. «Рисунок в профессии архитектора». М., Стройиздат, 1999 г.*
- 4. Иконников А. Основы архитектурной композиции : учебник для вузов / А. Иконников, Г. Степанов. – М. : Искусство, 1971. – 224 с.*
- 5. Конкурс архитектурного рисунка «АрхиГрафика». Сайт «ARCHIPLATFORMA.ru». 2013 г.*

В статье исследованы значение графической работы студентов-архитекторов при изучении памятников архитектуры и градостроительства для формирования творческого потенциала будущих специалистов. Определены приоритетные виды современной техники графического рисунка. Приведены примеры творческого подхода студентов для выполнения наглядных изображений памятников архитектуры.

In the article the importance of graphics architecture students in the study of architectural and urban planning to create creative potential of future specialists. The priority types of modern technology graphic picture. Examples creativity of students to perform visual images monuments.

Відомості про авторів

а) прізвище, ім'я, по батькові: Бородай Сергій Петрович
б) місце роботи: СНАУ, кафедра архітектури та інженерних вишукувань
д) адреса для листування: 40000, м. Суми, вул. Кірова, 160, кафедра архітектури та інженерних вишукувань.

а) прізвище, ім'я, по батькові: Бородай Дмитро Сергійович
б) науковий ступінь: к.арх.
в) місце роботи: СНАУ, кафедра архітектури та інженерних вишукувань
д) адреса для листування: 40000, м. Суми, вул. Кірова. 160, кафедра архітектури та інженерних вишукувань.